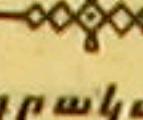

ՀԱՅԿԻ ԳՈՒՆ ՀԱՐՑԻՆ ՆԿԱՅՄԱՐՄԲ ԸԶԳԸՎ ՆԱՍ ՄՕՏԵՑՈՒՄ ՄԸ

Գրեց՝ ՅՈՒՂ. ԱՂՊՕՇԵԱՆ

Նախքան այս խմբագրականը «ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԶԱՅՆ»-ի թիւ 932-ի մէջ տեւել է դր. ԻՍ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆԻ «Կոչ սփիւոցի բո,որ Դաշնակցականներին. և այդ առթիւ ասուած է.— «Թեհրանի «Վերածնունդ» օրաթերթի Յուլիս 23-ի թիւէն արտատպելով կուտանք յօդուածը իրանահայութեան հանրածանօթ դէմք և դաշնակցութեան երեւիլ անդամներէ դր. Տէրտէրեանի, որ պարսկահայ կեանքի մէջ ունեցած է մեծ ազդեցութիւն— Թեհրան, Մազանդանի Սպահան և այլն:

Թեհրանի փողոցային մեկնաբանները և դաւառի ու մարաքաղաքի ափեղջիփեղ նամակագիրները՝ որոնք Դրօին վերաբերող նկարները տպագրուած «Վերածնունդ»-ում կեղծ և մեր խմբագրի պատրաստածն էին յայտարարուծ, թող կարգան և դիտեն ԳԱՀԻՐԷ-ում լոյս տեսնող Ռամկավար կուսակցութեան օրգան, «ԱՐԵՒ» օրաթերթի թիւ 8098-ը (4 Օգոստոս 1945) և տեղեկանան թէ ինչ ազդիւրներից են ձեռք բերել այդ նկարները: Միաժամանակ առիթը կուսնեան վախելելու Ռամկավար կուսակցութեան ստոն տուչը, որն իրենց խիտ հաճելի կը լինի, որովհետև կուսակցական մամուլն է տուղը և ոչ թէ անհատ լրագրող:

«ՎԵՐԱՇՆՈՒՆԴ»

Եզրպատուի «Յուսարեր» թերթը եւ Պէյրուսի «Ազդակ» Շաբաթօրեակը աշխատանքի լծուած են ապացուցանելու համար, թէ Ի ՍԿԶԲԱՆԷ միայն դաշնակցութիւնը կողմնակից եղած է Հայկական դատին եւ անոր արժարժման, իսկ սփիւոցի միւս հայ կազմակերպութիւնները եւ Երեւանի կակ սովորութիւնը երկար ատեն ընդդիմանալէ վերջ ատար, ի վերջոյ «խելքի են եկած» և հետեւելով դաշնակցութեան օրինակին, իրենց կարգին սկսած են արժարժել սոն հարցը:

Չքնա՛ղ արտմարանութիւն, որ կ ի իշեցնէ Յիսուսի ակնորկութիւնը, միշտ անտեղի կերպով դմկող փարիսեցիներուն.—

«Բայց որո՞նք նմանցնեմ այս ազգը (փարիսեցիները): Կը նմանի արոց որոնք շուկաները նստելով իրենց ընկերներուն կը կանչեն ու կըսեն.— Փող ենչեցուցինք ձեզի ու չխաղացիք, ողբ կարգացինք ձեզի ու կոծ չըրիք:»

Այսինքն՝ այն պահուն երբ Մայր Հայրենիքի ժողովուրդը եւ արտասահմանի հայ միւս կազմակերպութիւնները, գանաօգան պատճառներով ԱՆԺԱՄԱՆԱԿ կը նկատէին հայկական դատի արժարժուծը, դաշնակ շէֆերը հայկական դատ կը պօսալին, իսկ հիմա որ մայր հայրենիքի ժողովուրդը և արտասահմանի հայ կազմակերպութիւնները հայկական դատը արժարժելու ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԵԿԱՕ կը նկատեն— դաշնակ շէֆերը օղբի հրաւէր կը կարգան:

Ինչո՞ւ այս անակեկալ փոփոխութիւնը: Անոր համար, որ հայկական դատի լուծման ճամբան, փոխանակ հին ձեւով «Յուսարեր» եւ «Ազդակ»-ի ցանկացած ձեւով, այս կամ այն օտար մարաքաղաքի վրայէն տեցեւելու, այսօր կանցնի Երեւանի եւ Մոսկուայի ճամբով: Իսկ այդ ճամբան չափազանց անախորժ ճամբայ մըն է դաշնակ կարգ մը շէֆերուն համար:

Հայկական դատը այդ մարդոց համար, թուրքիոյ կողմէ բռնագրաւուած հայկական հողերը եւս պահանջելու հարց մը ըլլալէ աւելի, ներկայ Հայաստանը տապալելու հարց մը եղած է: Անցնող ՁԾ տարուան ընթացքին, թուրքիոյ դէմ խօսելէ աւելի, անոնք Սովետական Հայաստանի դէմ է որ խօսեցան: Այդ Հայաստանը տապալելու համար, անոնք պահ մը լծուեցան Հիւլէրի կառքին, բայց օրովհետեւ Հիւլէր ջախջախուեցաւ, անոնք ստիպուած եղան իրենց յոյսերը կապել Անգլիոյ պահպանողականներու կառավարութեան, այն համոզուածով, թէ Անգլիոյ պահպանողական կառավարութիւնը կը զժտուի Սովետներուն հետ, և ատոր օրպէս հետեւանք շուտով Անգլո-Սովետ պատերազմ մը ծայր կուտայ, և իրենք՝ դաշնակ շէֆերը այս անգամ կը լծուին Անգլիոյ կառքին: Բայց օրովհետեւ նման բան մը չպատահեցաւ, օրովհետեւ պահպանողականներու կառավարութիւնը տապալեցաւ և աշխատաւորականներու լողթանակով Անգլո-Սովետ բարեկամութիւնը աւելի ամբարցաւ, հիմա դաշնակ շէֆերը հակասովետ ուրիշ ուժ մը կը փնտսեն՝ օրպէս վերջին ապաւէն, կառչելու համար ատոր: Անոնք հիմա առաւելաբար կերպով Ամերիկայի մասին՝ Ամերիկան հիւլէական ուսմբի մասին և անապարանքով հարց կուտան.— Արդեօք Ամերիկան չի զժտուի՞ր Սովետներու հետ, արդեօք այդ ետր հետրուած հիւլէական ուսմբը չի՞ գործածուի Սովետ Միութեան դէմ:

Ահա թէ ինչպէս մարդիկ, երբ մէկ կողմէն երդում պատա կըլլան ապացուցանելու համար իրենց անկեղծութիւնը հայկական դատի լուծման մասին, միւս կողմէ կերպով՝ այդ դատը լուծելու միակ ընդունակ եւ կարող տէրութեան՝ Սովետ Միութեան տապալման մասին: Անշուշտ հարկ չկայ ըսելու թէ ծիծաղելի է Սովետ Միութեան տապալման մասին երազելը, որքան ծիծաղելի է հայկական դատի լուծման գաղափարը Հայաստանի տապալման գաղափարին հետ հաշտեցնելու իրենց փորձը:

Հայ ժողովուրդը չէ կարող երբեք հաւատալ անկեղծութեանը մարդոց, որոնք դոյզն ճիգն իսկ չըրին դատապարտելու համար հայրենադաւուրութիւնն իրենց երէց ընկերոջ՝ Դրօին և անոր հետևորդներուն: Դաշնակ թերթերը միգի շատ յաճախ կը խօսին իրենց ամէն հայէ աւելի հակաթուրք ըլլալուն մասին:

Շատ բարի: Բայց աւելի շնորհակալ պիտի ըլլալինք թէ անոնք մեզի բացատրէին Նան տարբերութիւնը, որ կայ 1942-ին հիւսիսէն գերմաններու հետ Հայաստան արշաւող Հայ Դրօին և հարաւէն Հայաստանի սահմաններուն վրայ լարձակող մեր դարաւոր թշնամիին միջև:

Դրօյի «գիւնւորական արժանիքները», որոնց մասին անքան արագեղ կերպով կը բղաւեն կարգ մը դաշնակներ, պատճառ մը չեն որ ան չդատապարտուի: Ինչպէս Փէթէր մը մարաջախտի տիտղոսը, պատճառ մը չեղաւ, որ ան Քրիստոսի ժողովուրդի դատարանին առջև չհանուի: Փէթէ-

(Շար. տես Բ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄ ՄԸ

(Շար Ա. Էջից)

Թէնի վրայ հիացողներն ու զթացողները կըսեն թէ անիկա, որպէս ֆրանսական պետութեան շէֆը հարկադրուած էր անսալու գերմաններու հրահանգին: Սակայն նոյն բանը կարելի չէ ըսել Դրոյի համար, քանի որ անիկա ունէ պետութիւն չէր ներկայացնէր:

Դաշնակ դեկավար շրջանակներն ի՞նչով կը բացատրեն իրենց լուսթիւնը Դրոյի հայրենադաւաճութի մասին: Ոչինչով: Անոնք չեն ուզեր Դրոյի մասին գատապարտիչ խօսք ըսել, որովհետեւ Դրոն դատապարտելը ինքզինքնին դատապարտել է: Իրենց 23 տարուան հակահայաստանեան քաղաքականութիւնը դատապարտել է:

Սովետ Հայաստանի հանդէպ այս կոյր ատելութիւնն է անհա, որ պատճառ դարձած է, որպէսզի հարիւրաւոր պարկեշտ ու հայրենասէր դաշնակցականներ չկարենան յատակօրէն տեսնել Սովետական Հայաստանի և նոն հայ ժողովուրդի կատարած գործը:

Իրահայտականաւոր դաշնակցական բժիշկ Տէրտէրեանը, սփիւսքի դաշնակցականներուն ուղղած իր կոչին մէջ, շատ ճիշդ կերպով դիտել կուտայ թէ. — «Ճշմարտութիւն ըմբռնելու համար քառորդ դարու կորուստ մը ունեցանք, ապաժամութեան ենթարկուցանք, և զրկուեցանք մեր գործուն մտնակցութիւնը բերել մեր ժողովրդի գոյամարտին և անոր փառքին, յաղթանակին ու վերածնունդին»:

Ո՞վ է այս ուշացումին պատասխանատուն: Անշուշտ շէֆերը, որոնք Տէրտէրեանի խօսքով «պատմութեան սեփականութիւն դարձած» կուսակցութիւն մը դեռ կուզեն քարշ տալ, անոր անունով քաղաքական չարաշահութիւն ընել, որոնք ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱԶԱՅԻ ՎՐԱՅ 50 տարի առաջ հիմնուած Դաշնակցութիւնը, կուզեն այսօր դեռ շարունակել ներկա, ՅՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՐՏԱՆՄԱՆ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱՅ:

Ահա թէ խուժք մը շէֆերու քաղաքական կոյր կիրքը, որքան այլանդակած է դաշնակցութեան բնօրինակը: Հին հայրենասէր դաշնակցականները իրենց արիւն, շթափեցին որպէսզի այս օրերուն հասնէր իրենց կուսակցութիւնը: Անոնք ամենաջերմ սիրով պիտի ուղղունէին ներկայ Հայաստանը որպէս ամէնէն փալուսն իրականացումը իրենց լաւագոյն երազներուն: